

ผลการตรวจสอบสภาะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ณ ประเทศกัมพูชา

ผลการตรวจสอบสภาะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ณ ประเทศกัมพูชา พบประเด็นการเปลี่ยนแปลงในกัมพูชา อันมาจากการขยายอิทธิพลของจีน ดังนี้

ด้านการเมือง

จากการบริหารประเทศมาอย่างยาวนานของ นายกรัฐมนตรีนเรนทร์ สีฮัน เกน ปัจจุบันได้มาสู่ยุคของการเปลี่ยนถ่ายอำนาจมายัง พลเอกฮุน มาเนต บุตรชายคนโต โดยพรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party: CPP) กำหนดให้ **พลเอกฮุน มาเนต** อยู่ในอันดับที่ ๑ จาก ๑๒ ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรค ในการกำหนดผู้สมัครรับเลือกตั้งเขตพนมเปญในการเลือกตั้งทั่วไปที่กำหนดจะจัดขึ้นในวันที่ ๒๓ ก.ค.๖๖ ซึ่งบ่งชี้ว่า นายกรัฐมนตรีนเรนทร์ สีฮัน เกน กำหนดให้ พลเอกฮุน มาเนต เป็นทายาททางการเมืองและเตรียมถ่ายโอนอำนาจในการเป็นนายกรัฐมนตรีให้ต่อไป

สำหรับ **พลโทฮุน มานิต** บุตรชายคนที่สองของ นายกรัฐมนตรีนเรนทร์ สีฮัน เกน ซึ่งปัจจุบันรับตำแหน่งเป็นรองผู้บัญชาการทหารบกนั้น ได้รับการวางตัวให้เป็นผู้บัญชาการทหารบกในอนาคต ในขณะที่ พลเอกเตีย บัญ ยังคงดำรงตำแหน่ง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของกัมพูชาต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้ **พลเอกเตีย บัญ** จะเป็นผู้คุมอำนาจเบ็ดเสร็จของกองทัพแห่งชาติกัมพูชา (Royal Cambodian Armed Forces: RCAF) และเป็นตัวแสดง (Actor) สำคัญที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการวางรากฐานทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีนเรนทร์ สีฮัน เกน แต่ นายกรัฐมนตรีนเรนทร์ สีฮัน เกน ก็ได้มอบสิทธิและผลประโยชน์ให้ พลเอกเตีย บัญ อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะการให้เป็นผู้ควบคุมผลประโยชน์ในส่วนที่เป็นรายได้ในพื้นที่ จ.เสียมราฐ อย่างเบ็ดเสร็จ ทำให้บุตรชายของ พลเอกเตีย บัญ ได้แก่ นายเตีย เฮฮา (Tea Seiha) ผู้ว่าราชการจังหวัดเสียมราฐคนปัจจุบัน ไม่มีแรงจูงใจที่จะแข่งอำนาจและบารมีกับ พลเอกฮุน มาเนต ได้ แม้จะได้รับกระแสการสนับสนุนจากนักการเมืองฝ่ายค้านกัมพูชา เช่น นายสม รั้งสี รักษาการประธานพรรคสงเคราะห์ชาติกัมพูชา (Cambodia National Rescue Party) ที่ขณะนี้ลี้ภัยอยู่ในต่างประเทศก็ตาม

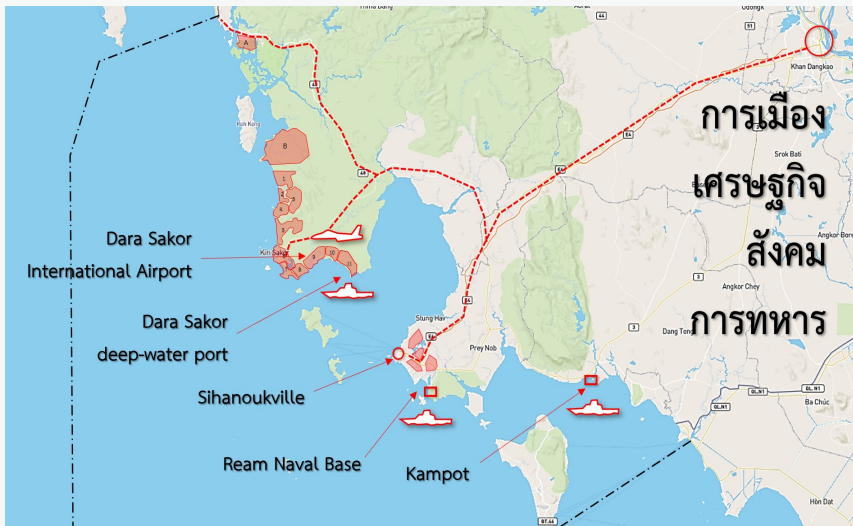
แนวโน้มในอนาคต นายกรัฐมนตรีนเรนทร์ สีฮัน เกน จะสามารถกำจัดคู่แข่งทางการเมืองได้อย่างเบ็ดเสร็จ ซึ่งจะทำให้ นายกรัฐมนตรีนเรนทร์ สีฮัน เกน มีอำนาจทางการเมืองที่แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น

ด้านเศรษฐกิจ

กัมพูชาไม่ได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจจากภายใน เนื่องจากศักยภาพของกัมพูชายังไม่มีความพร้อม จึงอาศัยความช่วยเหลือด้านเงินทุนจากจีน ในการพัฒนาประเทศเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การก่อสร้างถนน ท่าเรือ และท่าอากาศยาน ซึ่งเป็นการลงทุนขนาดใหญ่จากจีน ได้แก่ (๑) ด้านอสังหาริมทรัพย์ (๒) การจัดสรรพื้นที่ให้เช่าเพื่อกิจการด้านอุตสาหกรรม และ (๓) เมกะโปรเจกต์ ดังนี้

ด้านอสังหาริมทรัพย์ แม้ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา โลกจะเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 ประกอบกับ เมื่อปี ๒๕๖๑ รัฐบาลกัมพูชาออกกฎหมายห้ามเล่นคาสิโนออนไลน์ทั่วประเทศ ทำให้ในปี ๒๕๖๓ ไม่มีการออกใบอนุญาตดำเนินธุรกิจการพนันรายใหม่ จึงทำให้การเข้ามาลงทุนของจีนในพื้นที่หยุดชะงัก ธุรกิจคอนโดมิเนียมของจีนเกิดการชะลอตัว และอาคารสำนักงานต่าง ๆ เปลี่ยนไปเป็นฐานปฏิบัติการของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ จนเกิดเป็นลักษณะของ “ทุนจีนสีเทา” ในพื้นที่

การจัดสรรพื้นที่ให้เช่าเพื่อกิจการด้านอุตสาหกรรม ในพื้นที่โครงการดาราซากอร์ (Dara Sakor) ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจติดทะเล จ.เกาะกง อยู่ห่างจากเขตแดนไทยใน จ.ตราด ประมาณ ๑๗๐ กม. โดยจีนได้รับสัมปทานที่ดินเพื่อเศรษฐกิจจากรัฐบาลกัมพูชาเป็นเวลา ๙๙ ปี พื้นที่โครงการฯ ประกอบด้วย ๓ ส่วนหลัก ได้แก่ (๑) การก่อสร้างท่าอากาศยานนานาชาติดาราซากอร์ (๒) โครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกดาราซากอร์ และ (๓) โซนที่พักอาศัย

เมกะโปรเจกต์ คือ การมีนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จำนวนมากกว่า ๒๐ นิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่สีหนุวิลล์ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นการเปิดพื้นที่ให้จีนเข้ามาดำเนินกิจการเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ จึงเห็นการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนในพื้นที่ จ.พระสีหนุ และพื้นที่ จ.เกาะกง

แนวโน้มในอนาคต แม้จะมีการชะลอการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์ แต่โดยบริบททั้งหมดแสดงให้เห็นว่า จีนไม่ได้หยุดการลงทุนพัฒนาในกัมพูชา โดยเฉพาะการก่อสร้างท่าอากาศยาน ถนน แหล่งอุตสาหกรรม ในพื้นที่ยังมีแนวโน้มของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ด้านสังคม ด้วยนโยบายของนายกรัฐมนตรีฮุน เซน ในการสร้างให้เกิด **ความต่างระหว่างชนชั้นทางสังคม** เพื่อให้สามารถบริหารประเทศได้อย่างเบ็ดเสร็จ โดยการวางบทบาทการเป็นผู้นำประเทศระดับสูง ภายใต้การได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์จากพระบาทสมเด็จพระนโรดม สีหนุ กษัตริย์กัมพูชา ให้เป็นสมเด็จพระเจ้ามหาเสนาบดีโตโซ ฮุน เซน เนื่องจากความพยายามสร้างความสมานฉันท์ในชาติ สันติภาพ และการพัฒนาเศรษฐกิจ นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีฮุน เซน ยังได้ใช้อำนาจตามกลไกของรัฐบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามความต้องการ โดยที่ทุกคนในสังคมนั้นไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เช่น การจำกัดเวลาเรียน การจำกัดสถานที่เรียน เป็นต้น

แนวโน้มในอนาคต การที่ชนชั้นล่างถูกปิดโอกาส จึงก่อให้เกิดความคิดต่อต้าน เพียงแต่ยังไม่สามารถมีผู้นำที่จะมาต่อสู้กับรัฐบาลได้ เนื่องจากการกุมอำนาจไว้อย่างเบ็ดเสร็จของนายกรัฐมนตรีฮุน เซน หากการเปลี่ยนผ่านอำนาจทางการเมืองไม่ราบรื่น อาจมีผลกระทบให้เกิดความแตกแยกทางความคิดและการเมืองในสังคมกัมพูชาในอนาคต

ด้านการทหาร มีพัฒนาการอย่างเห็นได้ชัดในสองประการ ได้แก่

ท่าเรือ/ ฐานทัพเรือ คือ การที่จีนเข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนา “ฐานทัพเรือเรียม (Ream Naval Base)” ใน จ.พระสีหนุ ทั้งนี้ กัมพูชาได้ระบุถึง นโยบายการปรับปรุงฐานทัพเรือเรียมให้ทันสมัยไว้ในนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (National Defence Policy 2022) ของ เอกสารปกขาวด้านกลาโหม (Defence White Paper 2022) ซึ่งได้ประกาศเมื่อ ๑๒ พ.ค.๖๕ ที่ผ่านมา ล่าสุดเมื่อ ๒ เม.ย.๖๖ รัฐบาลกัมพูชาประกาศแผนการพัฒนาศูนย์ป้องกันทางอากาศและขยายระบบการค้นหาดำแหน่ง (Radar System) ที่อุทยานแห่งชาติพระสีหนุเรียม ใกล้กับฐานทัพเรือเรียม เพื่อพัฒนาเป็น “ศูนย์ป้องกันทางอากาศและศูนย์บัญชาการ” พร้อมทั้งจัดสรรพื้นที่เพื่อใช้พัฒนา “ระบบ Naval Radar” แต่อย่างไรก็ตาม ในขณะที่หลายฝ่ายกำลังให้ความสนใจกับการเปิดท่าเรือขนาดใหญ่ทั้งสองแห่ง ได้แก่ ท่าเรือน้ำลึกดาราสกอร์ และฐานทัพเรือเรียมนั้น ยังมีอีกท่าเรือหนึ่งที่น่าจับตามอง คือ ท่าเรือน้ำลึกที่ จ.กำปอด ที่คาดว่าจะก่อสร้างเป็นฐานทัพเรือดำน้ำของจีน ที่ต้องติดตามสถานการณ์ต่อไป

ท่าอากาศยาน/ กำลังทางอากาศ จากการสำรวจการก่อสร้างท่าอากาศยานนานาชาติดาราสกอร์ ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา พบว่าการที่จีนได้มาพัฒนาสนามบินที่ดาราสกอร์นั้น ไม่มีความสมเหตุสมผลกับการพัฒนา หรือความเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของกัมพูชา เนื่องจากบริเวณพื้นที่ที่ก่อสร้างสนามบินมีขนาดใหญ่เป็นพิเศษ แต่ถนนทางเข้าสนามบินยังคงเป็นทางลูกรัง การเดินทางไม่สะดวก แต่สนามบินได้เปิดใช้งานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยเที่ยวบินแรกได้เปิดให้บริการในเดือน ม.ค.๖๖ ที่ผ่านมา และกำลังจะเปิดให้บริการสนามบินอย่างเต็มรูปแบบต่อไป ในเดือน ก.ค.๖๖

ข้อสังเกต สนามบินดังกล่าว อยู่ห่างจากสนามบินอุตะเถาประมาณ ๓๐๐ กม. ซึ่งจะทำให้การติดตั้งเรดาร์ระดับต่ำสามารถตรวจจับความเคลื่อนไหวของอากาศยาน โดยเฉพาะอากาศยานของสหรัฐฯ ที่ ขึ้น-ลง ที่สนามบินอุตะเถาได้อย่างชัดเจน รวมถึงอากาศยานของกองบิน ๑ ของกองทัพอากาศไทย และกองบินในพื้นที่ข้างเคียงด้วยเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า การที่จีนเข้าใช้ท่าอากาศยานและท่าเรือในกัมพูชานั้น จีนอาจใช้พื้นที่นี้ในการสอดส่องความเคลื่อนไหวของสหรัฐฯ และพันธมิตรในภูมิภาค เนื่องจากจีนได้มีการพัฒนาฐานทัพเรือในทะเลจีนใต้ ทั้งในหมู่เกาะสแปรตลีและหมู่เกาะพาราเซล และเมื่อไม่นานมานี้ได้มีการรายงานความเคลื่อนไหวของจีน ที่อาจรุกคืบ

เข้าไปในหมู่เกาะโกโก (Coco Islands) ย่อมก่อให้เกิดความกังวลและความหวาดระแวงต่ออินเดีย เนื่องจากหมู่เกาะโกโก อยู่ห่างจากหมู่เกาะอันดามันและนิโคบาร์ (Andaman and Nicobar Islands) ไปทางเหนือราว ๕๕ กม. ซึ่ง นิโคบาร์ เป็นที่ตั้งของฐานทัพเรือและฐานทัพอากาศของอินเดีย หากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางทหารบนเกาะโกโกมีความเกี่ยวพันกับจีน อาจทำให้อินเดียต้องเผชิญกับภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับการทหารจากจีน และนำมาซึ่งความตึงเครียดระหว่างอินเดียบกับจีนในบริเวณอ่าวเบงกอลในอนาคต ซึ่งหน่วยงานความมั่นคงควรเฝ้าระวังต่อสถานการณ์ดังกล่าว และจากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้เห็นภาพการแผ่ขยายอิทธิพลของจีนมาทางใต้ได้อย่างเห็นได้ชัด